

**Corpus Juris Canonici, Per Regulas Naturali Ordine
Digestas, Usuque Temperatas, Ex Eodem Jure, Et
Conciliis, Patribus, Atque Aliunde Desumptas, Expositi**

Opus, Tum In Rebus Obscuris Claritate, Tum Dispersis Collectione ac
delectu, in contrariis conciliatione, eximium, simulque Indicibus ac
Præfationibus, Notisque quamplurimis & exquisitis illustratum, ; In Tres
Tomos divisum

Complectens Prolegomena Ad Jus Canonicum In Se Et Universim
Consideratum

Gibert, Jean-Pierre

Coloniæ Allobrogum, 1735

Cap. XXXVII. Cap. 5. & 11. de Filiis Preybyteror.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74413)

casus occurrere, in quibus Coadjutoria Episcopatus sunt necessariae: quod v. g. senectute, aut morbo Episcopi fiunt incapaces munerum suorum gravissimorum, & fieri potest, ut nemo ad eos adjuvandos idoneus reperiatur, nisi successio promittatur. Porro, hæc necessitas est iusta dispensationis causa, & non occurrat in aliis Ecclesiarum Cathedralium Beneficiis; nam si Canonicus ad munera sua ineptus fiat, ceteri ejus defectum suppleant: præterea ipsius munera levissima sunt respectu officii Episcopalis, cui plurimarum Ecclesiarum regimen vulgò commissum est, & credita administratio duorum Sacramentorum, quæ nullus conferre potest sine caractere Episcopali.

Cæteras observationes Autoris adversus Coadjutorias à Jure non permissas attingere nec possumus nec debemus: adjiciemus tamen, quòd, cum sibi objecisset, eas bonum insigne parere, numerum Ministrorum augendo; respondet, illud bonum compensare non posse tot mala ex iis orta; 2. eas dari junioribus Clericis nullâ virtute commendatis, quoniam ii, qui sunt provectioris ætatis, eas negligunt, loca expectantes meliora, sive ratione honoris, sive ratione emolumentum ad tempus præfens; in quo sunt inferiores Servitoris, qui aliquot habent redditus, Coadjutoria autem honorario carent, Coadjutoremque discretionis & voluntati Coadjuti subijciunt, quoad munera, cum ille nihil sine hujus permissione facere possit. 3. Coadjutoria non sunt in usu apud Germanos, quia Concordato Germanico contraria sunt. 4. Ex potestate absolutâ, quæ Regulas vulgares superat & vocatur plenitudo potestatis, duntaxat Pontifex concedere potest Coadjutorias, ad Beneficia inferiora Episcopatus & Abbatibus. num. 84. Autor fuse loquitur de hæc potestate in cap. 6. de Cleric. ægrot. maxime à num. 72. usque ad finem. 5. Quamvis Concilium Expectativas prohibuerit, Pontifex hodiè quasdam concedit, quæ effectum sortiuntur, num. 84. idque absque expressa derogatione Concilio.

CAPUT XXXVI.

Caput 10. de Cohabitatione Clericorum & Mulierum.

Gregorius IX. hic docet, licere communicare cum Sacerdote, qui peccato mortali irretitus est, quandiu crimen ejus occultum est, quia tunc suspensus est tantum pro se, et non pro cæteris; sed secus esse, si delictum ejus publicum sit, aut notorium, sive sententiâ, sive confessione in Jure, aut evidentiâ rei, quæ nulla tergiversatione tegi potest. FAGNANUS exponens hunc Textum, discutit, an Sacerdos suspensus solum pro se, fiat Irregularis celebratione Missæ, aut exercitio aliorum munerum sacrorum, probatque non fieri, nisi crimen ejus ex iis sit; quæ Irregularitatem importent, velut homicidium, & quæ proinde suspendunt omnino ab illis muneribus. Quærit, an cap. 14. Sess. XXV. de Reform. aliquid circa hoc immutaverit? & respondet negativè, nisi ejus Decretum exequendo contra Concubinos, lata fuerit suspensio adversus eos; & suam responsionem confirmat Decreto Congregationis.

CAPUT XXXVII.

Capita 5. & 11. de Filiis Presbyterorum.

Alexander III. à Presbytero edoctus, Episcopum collato ipsi Sacerdotio sub Titulo Capellæ, eam ipsi abstulisse, quia didicerat, ipsius Patrem deservisse Ecclesiæ in quâ erat, præcipit huic Episcopo, ut eam Capellam ipsi restitueret in perpetuum, postquam quòd hanc circumstantiam novisset Ordinationis tempore; sin autem ignorasset, id præstaret ad tem-

Tom. I.

pus, & donec ipsi in alia Ecclesia dedisset, undè vicium posset habere. FAGNANUS, in hoc cap. num. 19. quærit, an Concilium Tridentinum illud abrogaverit cap. 15. Sess. XXV. & respondet, abrogavisse juxta declarationem, quam deinceps refert, quâ dicitur, collationem Beneficii factam filio illegitimo nullam esse ipso Jure, sed eo casu, quo pro Titulo Ordinationis facta esset, concedi posse, ut illam retineat, modò alteri collata non fuerit. Responsio hæc & Decretum hoc menti Concilii congruunt, quæ est, filium illegitimum nullum Beneficium possidere debere in Ecclesia, in quâ Pater ejus ministravit, ut memoria incontinentiæ Patris, quantum licebit, deleatur, nullamque circa hoc dandam esse dispensationem.

Idem Pontifex cap. 11. prohibet, ne Filii Presbyterorum possideant Ecclesias, quas Pater eorum rexit, tanquam persona aut Vicarius, & si qui sint, in illo casu, jubet, ut removeantur ab illis Ecclesiis, sive nati sint ante Sacerdotium, sive post. Finis Pontificis est extirpatio successione hereditariæ in Beneficiis, & conservatio venerationis Clero debitæ removendo memoriam incontinentiæ Clericorum, quæ Clerum totum inhonorat. Hic etiam FAGNANUS exponit cap. 11. Sess. XXV. factum ad labem hanc propulsandam, nec non ad medendum corruptelæ istius successione. In hac expositione observat sex differentias inter Jus Vetus & Jus Novum à Concilio constitutum ergà spurios, Ministrorum Sacrorum Filios, quoad Beneficia, & Officia quarumdam Ecclesiarum; & proponit sex Quæstiones circa dispositionem Concilii ergà illos spurios. Referemus tantum ea, quæ extrâ dubium nobis videntur, & sunt alicujus momenti.

Primum discrimen est, quòd Jus Vetus disertè tantum loquitur de spuris Presbyterorum, quoad hoc argumentum: Concilium autem Tridentinum nominatim loquitur de spuris Clericorum. Ejus itaque Lex continet genus & species; Jus autem Vetus unam tantum expressè speciem.

2. Jus Vetus prohibet solum successione immediatam spuriorum Patri suo; Jus autem Novum prohibitionem extendit ad successione mediatam.

3. Jus Vetus filio illegitimo concedit, ut serviat Vicario, & quasi Vicarius officialis amovibilis & temporalis, in Ecclesia, in qua Pater ejus Beneficiatus est, aut fuit; Jus autem Novum ipsi quodcumque servitium interdicit in eadem Ecclesiâ.

4. Jure Veteri Filius illegitimus in Titulum possidere valet Ecclesiam, in quâ Pater merus Officialis est, vel ibi habere Beneficium, Jure autem novo id non licet.

5. Jure Veteri Filius illegitimus Pensiones possidere poterat super Beneficio Patris sui; nequit autem Jure Novo. Et hæc sufficiant quoad Observationes: transeundum est ad Quæstiones.

Quærit Autor 1. an Pater, qui habet facultatem transferendi Pensiones, quas habet supra Beneficia, ad quæ præsentatus fuerat, & quorum institutionem non acceperat, possit eas transferre spurio Filio suo, quocum dispensatum est, ut habeat Pensiones & Beneficia? & respondet posse; quia Concilium, quod eum excludit à Pensionibus super Beneficium Patris, loquitur de Beneficio, quod Pater habuit in Titulum: hæc autem exclusio est res odiosa, & consequenter ad casum expressum restringenda. Responsionem suam confirmat Declaratione Congregationis ipsi consonâ. Ratio Decreti Concilii contraria videtur illi Decisioni; hæc enim ratio est votum longius removendi memoriam incontinentiæ Patris; translatio autem Pensionis Ecclesiasticæ à Patre possessæ in Filii favorem, hanc memoriam revocat & fovet. Quærit 2. an Filius illegitimus possit habere Beneficium in Ecclesiâ, in qua Pater habuit Præbendas, quarum Titulus in controversiam adductus est, & quas abdicavit nullo servitio

s

præf.

præfatio? respondet cum Congregatione, quòd si Pater nunquam harum Præbendarum possessionem acceperit, aut per seipsum, aut per Procuratorem, Filius Beneficia habere potest in illà Ecclesià; secus, non potest. Futilis videtur hæc distinctio nisi in locis, de quibus agebatur, admittatur lis de Beneficio antè apprehensionem possessionis. Doctrinam suam de casu possessionis acceptæ confirmat alià ejusdem Congregationis Declaratione, quæ decidit, Concilium excludere Filium illegitimum à Beneficio à Patre possessio absque Titulo legitimo, & non pacificè.

Quærit 3. an Filius legitimus sub Decreto Concilii contineatur? respondet, Cardinalem ALCIATUM observavisse, Filium illum ex eorum numero esse, qui continentur sub Concilii prohibitione, scilicet, omnium, qui de Matrimonio legitimo nati non sunt, & ab illa decisione excipi casum, quo Filius Matrimonio subsequenti legitimus fuit.

Quærit 4. an Filius illegitimus possidere possit Ecclesiam dependentem ab eà, quam possidet Pater ejus? & respondet cum Congregatione, posse, siue unita sit alteri, siue non, modo Pater in ea non ministraverit. Quærit 5. an juxta Decretum Concilii, Filius legitimus ex spurio natus, possit possidere Beneficium, quod Avus suus possedit? & respondet videri non posse; quoniam ratio Decreti illum excludit, scilicet, votum longius removendi memoriam incontinentiæ Patris: relatisque gestis plurimorum Confessuum Congregationis variis temporibus habitorum circa hoc argumentum, dicit, eam denique unanimi consensu mentem suam aperuisse in gratiam Nepotis, ob multas rationes præcipuè quia non ibi agitur de incontinentià paternà.

Poffet objici *cap. 2. de verb. signific.* quod docet, Avum contineri sub nomine Patris; sed respondendum est, casus odiosos excipi debere, in quibus extensio non habet locum.

Quærit 6. an, postà Declaratione prædictà, Filius legitimus spurii possit succedere Beneficio Avi Patris ejus spurii, vel habere Pensionem super illud Beneficium? & respondet, juxta illam, Nepoti licere utrumque, sed illà remotà aliter sentiendum ob rationes, quas refert. Itaque, juxta illum ratio cedit auctoritati non infallibili.

TITULUS XXIII.

Quenam sit auctoritas DECRETORUM siue DECLARATIONUM, quas Cardinalium CONGREGATIONES ferunt; vim-ne Legis habent? Quot sunt ejusmodi Congregationes? In quo conveniunt invicem, aut discrepant?

Inter Opuscula circa Concilium Tridentinum istud collocamus, quia Congregatio hujus interpretis est omnium dignitate prima.

FAGNANUS de his Congregationibus loquitur in *capita 13. de Constitut. 14. de major. & obed. 12. de Judic. 7. de Statu Monach. 9. de Consecrat. Eccles. 7. ne Cleric. vel Monach.* Circa illas fustus disputat in locis prioribus laudatis: quæ verò ibi ab illo dicuntur, nobis ad duplicis hujus Quæstionis solutionem inservient; sed maximè ad priorem quæ præcipua est; posterior enim duntaxat proponitur ut notæ fiant Congregationes, à quibus manant Declarationes præfate; ideoque à primà inchoamus, velut ab eà, quæ argumento nostro vicinior est.

Magna animorum contentione disceptatur inter Canonistas Ultramontanos, utrum hæc Decreta seu Declarationes Canonice Legis vim habeant? an verò sint tantum Decisiones Magistrales? Illi ipsi, qui putant, eas quibusdam in casibus Legis robur obtinere, de necessariis ad hoc conditionibus inter se non con-

sentiunt, promulgationem requirentibus aliis, aliis secus. FAGNANUS quæstionem utramque prolixissimè tractat in *cap. 13. de Constitut.* ipse undecim Congregationibus fuit à Secretis, proindeque scire potuit earum sententiam, circa auctoritatem, quam sibi vindicant, sed quoniam hæc earum sententia in peculiari earum negotio regula esse nequit, quippe, quæ præoccupationis suspicione vehementer laboret; idem fieri debet judicium de opinione istius Ministri, cui illarum exaltatio proderat, cum ab hoc periculo nequivit eximere probitas ipsius, quo jam implicatus erat ob suam institutionem in zelo Pontificiæ Majestatis, atque eorum, quæ à Pontifice manant, dignitatis studiosissimo.

Nos autem hac præfatione non intendimus absterre, à legendà disputatione ejus in gratiam horum Decretorum, responsisque ejus ad objectiones, quibus impeditur auctoritas Legis, quam Decretis iisdem tribuit. Collectio momentorum in utramque partem, & solutionum procul dubio utilis est, tam in hoc argumento, quam in aliis. Verum optamus, ut legatur cum prudentià, necessariisque ad ferendum rectum judicium cautionibus. Optimum itaque erit prævidere, 1. Hic de Legibus Universalibus agi, quæ Fideles omnes astringant, quantum ad Religionem. Nulla res est majoris momenti, circa quam Leges ferri possint.

2. Magnus est numerus Congregationum Cardinalium. Usque ad XV. instituit SIXTUS V. quarum singula Pontificis auctoritatem exercent. Ferendarum Declarationum casus frequentissimi sunt; itaque, posito quòd illæ vim Legis Universalis obtineant, terrenarum Potestatum augustissima vilior fieret; Leges in infinitum crescerent & simul occasiones prævaricandi.

3. Sunt alia prærogativa minùs insignes Pontificis personæ reservatæ, quæ nunquam sine speciali clausulâ communicantur ipsis etiam Legatis à Latere, quorum officium amplissimum est. *Cap. 4. de Offic. Legati.*

4. Principes Supremi, quorum nullus tot subditis præest, nemini concedunt jus ferendarum Legum Subditorum Universalitatem ligantium. 5. Nulla affertur Constitutio Pontificia, quæ expressè sit declaratum, Pontificem intendere & cavere, ut Congregationum Declarationes vim Legis Universalis fortiantur; quamvis opinionum varietas circa Declarationum earumdem auctoritatem eum non lateat; nec verosimile est, factum fuisse, ut à tam necessariâ Definitione abstineret, si vim Legis Universalis ejusmodi Declarationibus impertire dignatus fuisset.

6. Leges vulgò Legislatoris nomine proponuntur; ipse in eis loquitur, & voluntatem suam disertè aperit: Declarationes Cardinalium Congregationis nomine feruntur.

Hæ considerationes invicem concurrentes gravem adversus FAGNANI sententiam præsumptionem efficiunt, suntque probabiliter fundamentum opinionis contrariæ à Celeberrimis Autoribus propugnata; quos laudat GONZALES *n. 57. sui Apparatus*, qui *Commentarium* ejus in DECRETALES præcedit; ubi præterea, circa Secundam Quæstionem observat, eos, qui Declarationibus vim Legis Universalis in quibusdam casibus tribuunt, quatuor conditiones requirere.

1. Ut in eis expressa mentio fiat, Pontificem consultum fuisse.

2. Ut ordinario Congregationis sigillo, quod idem est ac Præfati ejus, muniatur, subscriptionibusque ejusdem Præfati & Scribæ; (hoc ab URBANO VIII. constitutum fuisse asseritur.)

3. Ut Declarationis limites non egrediantur, ita, ut nihil adjiciant, detrahant, aut diminuunt ex Decreto Concilii.

4. Promulgatæ sint quemadmodum Leges, quibus promulgatio essentialis est. Multos, præterea, laudat Autores, fama non mediocri commendatos, qui de harum conditionum necessitate loquuntur. *Secundam*